

Aastateema 2017/18

Valgust ja soojust inimhingele

Kuidas me saame rahu-võimeliseks Nurgakivi meditatsiooni abil – pärast 100 aastat kolmeliikmelisuse impulssi?

Armsad Antroposofiilise Seltsi liikmed, armsad antroposofiilise liikumise kaastöötajad, armsad sõbrad!

Möödunud aastatel töötasime me enese- ja maailmatunnetuse küsimust läbi erinevates suundades kuni selleni, et vaatlesime kurjuse ülesannet teadvushinge arengus. Meie praegused aktuaalsed sündmused – üha enam sõjatandreid, terrorirünnakuid, sotsiaalseid pingeid ja poliitilise jõu koondumist üksikute inimeste kätte – puudutavad meid eluliselt. Digitaliseerimisega kaasnev reaalsuse kadumine ja tehnilised leiutised, mille tulemusena on juba ennustatud inimese lõppu, asetavad meid tungivamalt kui eales varem küsimuse ette, mis puudutab inimese olemust ja vaimset määratlust. See, mida inimene iseendast mõtleb, määrab meie tegelikkuse, peab ta end siis loomaks või masinaks.¹

Goetheanumi Maailmakonverentsi kogemus, kui umbes 800 inimest kogu maailmast alustasid otsingulist tulevikuprotsessi, oli olulisel määral kujundatud Nurgakivi meditatsiooni poolt. Positiivne vastukaja sellele tööle toetas meid meie püüdluses, asetada järgnevatel aastatel, vahelduvate rõhuasetustega, meie töö keskmesse Nurgakivi meditatsioon, et kujundada sisemist elundit enese- ja maailmatunnetuse jaoks. Rudolf Steiner ütleb need „uuendatud „Tunneta iseennast“-Apollo-sõnad“ esmakordselt välja 25. detsembril 1923 ning võtab Nurgakivi meditatsiooni mantra-sõnades kokku rohkem kui 30 aastat küpsenud uurimistulemused kolmeliikmelisest inimesest.

Särav mõttevalgus

Juba pikka aega toimib Nurgakivi meditatsioon vaimse elu alusena paljude liikmete südames. Aidaku taaspöördumine Nurgakivi meditatsiooni poole meil praeguse ajastu olukorra taustal muuta uuesti aktuaalseks 1923. aastal Nurgakivi panekuga seotud impulsid, mis oleksid aluseks harmoonilisele koostööle ja ühisele tahtele. Meditatiivsest tööst Nurgakiviga saab meile „vastu särada mõttevalgus“, mis muudab meid võimeliseks meie tööd uuesti viljakandvaks muutma, lähtuvalt „vaimust, kes valitseb säravas mõttevalguses ümber dodekaeedrilise armastuskivi“.² Me tahame järgnevatel aastatel intensiivselt pühenduda Nurgakivi vaimule, millega me tahame ergutada konkreetselt harjutama, et tunnetada kolmeliikmelist inimolemust vastavalt kehale, hingele ja vaimule.

Kuigi kuni praeguse ajani on ajaloos meieni edastatud rikkalikult vaimuvara, peab siiski iga Mina täna uuesti läbi elama ja leidma algimpulsi. See eeldab, et enesetunnetus ei jää subjektiivseks asjaks, mis piirdub eelkõige omaenese isiku mõistmisega, vaid seda arendatakse edasi üldinimliku nägemiseks iseendas ja teistes inimestes.

Nurgakivi muundamisjõud

Nurgakivi vaimuvalguse objektiivsus muundagu antroposofiilist elu. Rudolf Steiner nägi Nurgakivis alust üksikisiku kaasatöötamiseks, nii et tekiks ühine „ehitis“.³ Järgnevatel aastatel tahame me rakendada meie ühise töö alusena kolme suurt harjutust, „vaimu-meenutust“, „vaimu-mõtisklust“ ja „vaimu-vaatlust“. Igal aastal asetame me selle teema läbitöötamisel uue raskuspunkti.

¹ Rudolf Steiner: *Zeitgeschichtliche Betrachtungen. Das Karma der Unwahrhaftigkeit* (Lähiajaloo vaatlused. Valelikkuse karma, GA 173b), loeng 13. novembrist 1917.

² Rudolf Steiner: *Die Weihnachtstagung zur Begründung der Allgemeinen Anthroposophischen Gesellschaft 1923/24* (Jõuluistung Üldise Antroposofiilise Seltsi asutamiseks 1923/24, GA 260), lk 65 ja 69.

³ Vt märkus 2, lk 280jj.

Hüppamata üle teadvushinge arengust, võimaldab töö Nurgakiviga ergutada sotsiaalselt toimiva vaim-ise-kultuuri elemente, näidates tervendavat suunda. Kolme harjutust ei pea vääriti mõistma kui kindlapiirilisi vaimseid tehnikaid, pigem ergutavad nad vaimset elu kolmes sfääris ning aitavad meil saavutada vaimu-meenutuse, vaimu-mõtiskluse ja vaimu-vaatluse individuaalset ja sotsiaalset dimensiooni. Igaüks neist kolmest kujutab endast tervet valdkonda. Algaval aastal peab meie töö keskmis seisma eelkõige vaimu-meenutus. Jõu ammutamine algallikast olgu meile seejuures teed näitavaks täheks.

Kolmekordne harjutamine

Pöördumisega „Inimhing!“ võime me tunda, et meid kui inimesi on meie sügavaimas olemuses kõnetatud kolmekordsel viisil. Kolm suunda, millesse kosmiliselt asetatuna me end kogema õpime, toovad meid ühendusse „kõrguste Vaim-Isaga“, „Kristus-tahtega ümberringi“ ja „Vaimu maailmamõtetega“. See ühendus saab aja jooksul tekkida kolme üleskutse harjutamise tulemusena.

Kes meid niimoodi kõnetab? Kes kutsub meid üles saama harjutajaks? Hingelis-vaimsed põhisuunad muutuvad meis harjutades kogetavaks ja viivad aja jooksul meie maist ja kosmist olemust hõlmava tunnetuseni. See muutub meis üha enam aluseks, millel saab areneda uus tunnetamine, tundmine, kogemine ja tegutsemine maailmas ja koos teiste inimestega.

„Teosta vaimu-meenutust“

Juba esimene üleskutse „Teosta vaimu-meenutust“ sisaldab tervet tunnetusküsimuste, hingemeeleolude ja harjutus-ajendite kosmost. Meenutamine on Mina keskne hingetegevus.⁴ Kui me pöördume oma mälestuste poole, siis avaneb sisemise silma ees maastik, mis on kujunenud kogu elu jooksul. Mäletamine annab meile identiteedi; me tunneme end isiksusena, kellel on ainulaadne elulugu, mis algas Maa peal teatud kindlal elu-ajahetkel ning mille sihtpunkt on meie eest veel varjatud.

Jõuluistungiga kaasnenud loengutsükli „Die Weltgeschichte in anthroposophischer Beleuchtung“ („Maailma ajalugu antroposoofilises valguses“) ergutab Rudolf Steiner meid – vaadeldes ürgaja inimeste meenutustegevust – asetama end täiesti teistsugustesse hingekonfiguratsioonidesse: Atlantise-järgsel ajal mäletasid inimesed ainult tähiste abil, mida nad Maa peal püstitasid. Ühel hilisemal epohhil muutus mäletamine rütmiliseks ning filosoofia algusega Kreekas tekkis meie tänapäevane ajamälu. Vahest on ka täna veel üle kogu maailma võimalik leida täiesti erinevaid mäletamise vorme ning vahest saame me just nende abil õppida avastama ja mõistma muude teadvusvormide teistsugusust? Antroposoofia kutsub meid üles, andma mäletamisele harjutades vaimset suunda.⁵

1923/24 Jõuluistungiga paiku annab Rudolf Steiner harjutusi mälu avardamiseks. Nii sisaldab loengutsükkel „Mysteriengestaltungen“ („Müsteeriumite vormid“)⁶ harjutust, milles Rudolf Steiner soovib meditatiivselt süveneda ühte lapsepõlvest või nooruseast pärinevasse elamusse. See meenutusharjutus saab võimaldada loodusega ühekssaamise tundmuse tekkimist, mis viib päikesetõusu kogemiseni uuel viisil. Selle harjutuse süvendamisel on nii võimalik kohata päikesetõusu särast esimest hierarhiat ja jõuda täiesti uude suhtesse Isa-maailmaga. Siin saab juba võimalikuks mäletamise vaimsustatud vorm.

Kui me laiendame oma pilgu teisele poole sünni piiri, siis mäletamine süveneb. Me võime endalt küsida, millised olid need sünnieelsed otsused, mis juhtisid meid sellesse kehastusse. Seejuures ei ole tegemist spekulatsiooniga või omaenda karmalise mineviku küsimusega, vaid me saame seeläbi ärgata erinevate saatuse-päritolude suhtes. Sest need määratlevad oluliselt meie tööd, meie

⁴ Vt Rudolf Steiner: *Die Geheimwissenschaft im Umriss* (Salateadus üldjoontes, GA 13), pt „Wesen der Menschheit“ („Inimese olemus“).

⁵ Rudolf Steiner: *Anthroposophie. Eine Zusammenfassung nach 21 Jahren* (Antroposoofia. Kokkuvõtte 21 aasta möödudes, GA 234), loeng 10. veebruarist 1924 (mälestuse neljakordsest metamorfoosist).

⁶ Rudolf Steiner: *Mysteriengestaltungen* (Müsteeriumite vormid, GA 232), loeng 23. novembrist 1923.

kohtumisi ja suhteid, nagu ka meie elu, ning asetavad meid väljakutsete ette koostöös ja kooselus, just seal, kus me ei leia ees sümpaatseid või juba tuttavaid inimesi. Antroposofiilises Seltsis seisame me ülesande ees, olla valmis kogukondlikuks koostöök. Õigesti viljeletud mäletamine saab meid avada uueks koostöök, muuta meid võimeliseks vana piire ületava, uue „päikesekarma“ jaoks, mis läbi me saame alles muutuda täielikult suuteliseks kandma inimsuse uue kultuuri ülesannet.⁷

Tagasivaade ja vaimu-vaatlus

Tagasivaade harjutuses kutsutakse meid üles võtma üheaegselt käsile tahte ja mõtlemise arendamist. Nii on võimalik tajuda Nurgakivi meditatsiooni neljandat osa praktiliselt kui vaimu-vaatlust, mis ulatub tagasi kuni „aegadepöördeni“, põhiimpulsini Kristuselt, kes otsekui ajatult kingib meie hingede valgust ja soojust, mis ei lase pimedusel valitsevaks muutuda ning mis muudavad meid võimeliseks vaimu nägema. Nii pakub tagasivaade harjutus meile harjutusväljakut tahte jaoks, kui me tõesti tavapäraselt meenutamisel – mis oleks kui möödaniku pelk kordamine – saame minna üle ajas liikumisele. Niimoodi muutub meenutamine sisenemiseks ajatu eetri valdkonda.

Tagasivaades ei pea me tegelema iseenda mõtete ja vaadetega, vaid eelkõige sellega, mis välismaailmast meile vastu astus – ja seda vastupidises järjekorras, nii et meie tahe saab end kehalise küljest lahti kiskuda. Me võime siis tunda end avardununa ümbritsevasse maailma ja kogeda, kuidas see on meid kujundanud ja kelleks me oleme selle mõjul muutunud.

Selline tagasivaade, mis saab aja jooksul muutuda vaimu-meenutuseks, muudab meid võimeliseks kohtama teist inimest imaginatiivsel viisil. Tagasivaades tehtav tahtepingutus edendab vaimu-vaatlust. Nüüd saab teine inimene muutuda meis pildiks ja avalduda vaimu-vaatluses imaginatiivselt, kuna me oleme teisest küljest tegelenud vaimu-meenutusega.⁸ Veelgi enam, selles tegevuses saab leida moodsa pühendamiselamuse põhijoont.

Kuidas mõtlemine muutub vaatluseks

Rudolf Steiner selgitas üldisemalt üleminekut mõtlemise juurest läbi tahte vaatluse juurde. Tõelise mõttepõngutuse tulemusena, mõtteorganismi omandamise ja harjutamise tulemusena, nagu seda võimaldab Rudolf Steineri teos „Philosophie der Freiheit“ („Vabaduse filosoofia“, GA 4), vabastatakse end mõtlemises. Selle vastandpoolusena on tegemist sellega, et muutuda tahtes iseendale sisemiselt läbinähtavaks. Seni kuni me laseme veel enda üle valitseda impulssidel, mida me läbi ei näe, kuni me ei taha endale selgust luua oma tahte osas, jääme me mõtlemises kinni filosoofilisse.

Kui selliste harjutuste abil, nagu tagasivaade, muututakse iseenda jaoks üha läbipaistvamaks ja kui õpitakse vaatama vaimset maailma läbi läbipaistvaks muutunud tahteinimese⁹, siis muutub mõtlemine vaatluseks. Vaimu-vaatlus, mis saab tegutsemisimpulsse vaimsest maailmast, saab meile siis võimalikuks just vaimu-meenutuse harjutamise kaudu. Ühise sammuna töös Nurgakiviga näeme me järgnevatel aastatel antroposofia tervikust lähtuvat teadvust nende põhiharjutuste praktiseerimiseks.

Christiane Haid, Goetheanumi juhatus, ja Jaap Sijmons, Madalmaade Antroposofiilise Seltsi peasekretär

⁷ Rudolf Steiner: *Esoterische Betrachtungen karmischer Zusammenhänge* (Karmaseoste esoteerilised vaatlused, GA 240), loeng 25. jaanuarist 1924.

⁸ Rudolf Steiner: *Die soziale Grundforderung unserer Zeit – in veränderter Zeitlage* (Meie aja sotsiaalne põhioõue – muutunud ajastu-olukorras, GA 186), loeng 7. detsembrist 1918, lk 124–129.

⁹ Kirjandusviited teoses: Rudolf Steiner: *Rückschau. Übungen zur Willenstärkung* (Tagasivaade. Harjutused tahte tugevdamiseks), välja andnud ja sissejuhatuse kirjutanud Martina Maria Sam, Rudolf Steiner-Verlag 2010, V pt.

Valik lugemissoovitusi

- Rudolf Steiner: Die Weihnachtstagung zur Begründung der Allgemeinen Anthroposophischen Gesellschaft 1923/24 (Jõuluistung Üldise Antroposoofilise Seltsi asutamiseks 1923/24, GA 260), loeng 25. detsembrist 1923, kell 10.
- Rudolf Steiner: Myseriengestaltungen (Müsteriumite vormid, GA 232), loeng 23. novembrist 1923.
- Rudolf Steiner: Die Weltgeschichte in anthroposophischer Beleuchtung (Maaailma ajalugu antroposoofilises valguses, GA 233), loengud 24. ja 25. detsembrist 1923.
- Rudolf Steiner: Anthroposophie. Eine Zusammenfassung nach 21 Jahren (Antroposoofia. Kokkuvõte 21 aasta möödudes, GA 234), loeng 10. veebruarist 1924.
- Rudolf Steiner: Esoterische Betrachtungen karmischer Zusammenhänge (Karmaseoste esoteerilised vaatlused, GA 240), loeng 25. jaanuarist 1924.
- Rudolf Steiner: Vorstufen zu einem Mysterium von Golgatha (Kolgata müsteriumi eelastmed, GA 152), loeng 7. märtsist 1914.